

Література

1. Академія музичної еліти України : Історія та сучасність: До 90-річчя Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського / Авт.-упоряд. : А. П. Лащенко та ін. - К. : Муз. Україна, 2004. – 560 с.
2. Давидов М. Проблема збереження і розвитку академічного народно-інструментального мистецтва України. – Київ, 2008. – С. 403.
3. Давидов М., Сумарокова В. Виконавське музикознавство // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. – Вип. 82. – Київ, 2009. – С. 4-10.

УДК 37.036

Лариса Серых

*КЗ «Сумський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти»
Su181260SLV@ukr.net*

ВЕКТОРИ ВЗАЄМОДІЇ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ І ПОЗАШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ В ЕСТЕТИЧНОМУ ВИХОВАННІ ПІДЛІТКІВ

Розглядаються шляхи взаємодії загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів в естетичному вихованні підлітків. При цьому акцентується увага на обов'язковому вивченні різних видів і жанрів мистецтва в певній хронології та вказується їхній вплив на естетичне виховання підлітків. Кожен вид мистецтва має притаманні тільки йому виразальні засоби, за допомогою яких здійснюється вплив на підлітків.

Ключові слова: естетичне виховання, цінності особистісного розвитку, художні здібності.

Лариса Серых. Векторы взаимодействия общеобразовательных и внешкольных учебных заведений в эстетическом воспитании подростков.

Рассматриваются пути взаимодействия общеобразовательных и внешкольных учебных заведений в эстетическом воспитании подростков. При этом акцентируется внимание на изучении различных видов и жанров искусства в определенной хронологии и указывается их влияние на эстетическое воспитание подростков. Каждый вид искусства имеет присущие только ему выразительные средства, при помощи которых и осуществляется влияние на подростков.

Ключевые слова: эстетическое воспитание, ценности личностного развития, художественные способности.

Larysa Sierykh. Vectors of interaction between secondary school and extracurricular educational institutions in aesthetic education of adolescents

The ways of interaction between secondary school and extracurricular educational institutions in aesthetic education of adolescents are considered. Thus without fail different types and genres of art in a specific chronology are studied and their impact on the aesthetic education of teenagers are indicated. Every kind of art has a characteristic expressive means with the help of which the influence on adolescents are exercised.

Key words: aesthetic education, values of personal development, artistic abilities.

Актуальність дослідження полягає в тому, що із введенням нового державного стандарту основної та старшої школи й нових стандартів, які визначають художньо-митецький компонент естетичного навчання та виховання учнів у позашкільних навчальних закладах, постала нагальна потреба окреслити шляхи взаємодії цих закладів в ефективному вихованні підлітків.

Основні аспекти естетичного навчання та виховання, що визначені державними стандартами основної та старшої школи, реалізуються в загальноосвітніх навчальних закладах завдяки дослідженням науковців лабораторії естетичного виховання (О. Комаровська, Л. Масол, Н. Миропольська, С. Ничкало, Л. Хлебникова, І. Руденко, В. Рагозіна) Інституту проблем виховання НАПН України на чолі з директором І. Бехом. Теоретико-методологічні аспекти позашкільної освіти розглядали В. Шахрай, Л. Тихенко та ін., але ефективність естетичного виховання підлітків шляхом взаємодії загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів вивчалася недостатньо.

Естетичне виховання ми розглядаємо як прагнення опанувати не окремі види мистецтва з їхньою специфікою, а як цілісний феномен художньо-творчої діяльності обдарованої особистості. Людина, яка реалізує власний творчий потенціал, є взірцем освіченості для, так би мовити, звичайної людини. Тому мистецтво у всій багатолітності є джерелом комплексних естетичних знань, основою для формування досконалої людини.

Вплив загальних питань мистецтва на естетичне виховання досліджувався такими видатними діячами культури та мистецтва, психологами, педагогами, як С. Герасимов, Д. Кабалевський, Д. Леонтьєв, Б. Неменський, Л. Печко, О. Семашко, Б. Теплов, Б. Юсов та ін. Вивченням питань естетичного виховання школярів засобами мистецтва в різних видах діяльності займалися С. Аничкін, В. Бугенко, М. Верб, О. Дем'янчук, Л. Коваль, В. Личковах, О. Мелик-Пашаєв, Н. Миропольська, О. Рудницька, Г. Тарасенко, Г. Шевченко та ін. Ці напрями є фундаментом сучасних концепцій естетичного виховання в умовах духовно-культурного відродження як в Україні, так і в країнах ближнього зарубіжжя.

Останнім часом в українському суспільстві активно вивчаються національні цінності, тому перед педагогічною наукою постає завдання розробки змісту, засобів, методів, технологій, організаційних форм навчання

школярів різним видам мистецтва, зокрема народного декоративно-вжиткового мистецтва. Особливу роль мистецтва в естетичному, моральному вихованні учнів визнають у своїх працях Є. Антонович, А. Аронов, В. Бойчук, М. Каган, Н. Кардаш, Н. Кузан, Л. Масол, Г. Мельник, Н. Ничкало, Л. Оршанський, В. Радкевич, З. Резніченко, Л. Савка, О. Сидоренко, В. Титаренко та ін.

На загальному тлі означених питань ми побудували модель взаємодії загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів в естетичному вихованні підлітків. Ця модель містить концептуальні засади її побудови, які розглядаються на чотирьох рівнях: мегарівні, макрорівні, мезорівні та мікрорівні. Два перші рівні є пасивними й ми не можемо ефективно на них впливати, два останні – активні.

Основним вектором взаємодії є специфіка позашкільного навчального закладу, яка полягає в тому, що, по-перше, діти йдуть до позашкільного навчального закладу за власним бажанням, на відміну від уроків в загальноосвітньому навчальному закладі, які мають відвідувати всі учні обов'язково; по-друге, напрям гурткової роботи обирають самі діти чи їхні батьки також за бажанням; по-третє, напрям гурткової роботи, яка потребує матеріальних внесків батьків, також обирається за бажанням, достатком батьків, з урахуванням матеріальних витрат на участь у гуртку їхньої дитини (гуртки, які не можуть існувати без костюмів, реквізиту, інвентаря тощо); по-четверте, батьки із задоволенням вносять благодійні внески, оскільки реально отримують результат виховної, навчальної, пізнавальної, творчої та інших видів діяльності своїх дітей.

Наступним вектором багатовекторної моделі взаємодії загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів в естетичному вихованні підлітків слід назвати змістовий складник саме навчально-виховної діяльності як загальноосвітніх, так і позашкільних навчальних закладів в естетичному вихованні підлітків.

Важливим вектором взаємодії загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів в естетичному вихованні підлітків є оновлення матеріально-технічної та методичної бази. Батьківський комітет є ядром усіх ідей, що стосуються естетичного, комфортного навчально-виховного процесу вихованців (кондиціонери, ремонт приміщень тощо). У позашкільних навчальних закладах, як і в загальноосвітніх, існують батьківські піклувальні ради, і де ці ради дійсно є дієвими, діти з радістю, із задоволенням приходять до ошатних, прибраних, відремонтованих, теплих кімнат, приміщень, до красивої будівлі, в якій навчаються, що також є ефективним в естетичному вихованні підлітків.

Отже, вектори освіти та виховання мають спрямовуватись у площину цінностей особистісного розвитку підлітків на основі виявлення художніх здібностей, формування різнобічних естетичних інтересів і потреб, що уможливує акмеуспіх, становлення творчої індивідуальності кожної особистості.